

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, 01104 Vilnius, el. pristatymo dėžutės adresas 188604955
mob. tel. +370 600 38 904, el. p. rastine@tm.lt, <https://tm.lrv.lt>
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijai I 2025-07-14 Nr. STAP-565 (1.3.1 MR-02)

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS GAMINIŲ IR PASLAUGŲ PRIEINAMUMO REIKALAVIMŲ ĮSTATYMO KEITIMO PROJEKTO

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija gavo derinti pateiktą [Lietuvos Respublikos gaminių ir paslaugų prieinamumo reikalavimų įstatymo Nr. XIV-1633 1, 2, 3, 6, 17, 18, 22, 26, 29, 30 straipsnių ir 1 priedo pakeitimo įstatymo projektą](#) (toliau – Projektas). Pagal kompetenciją įvertinę Projektą teikiame pastabas ir pasiūlymus:

1. Lietuvos Respublikos gaminių ir paslaugų prieinamumo reikalavimų įstatymo (toliau – Įstatymas) 1 straipsnis nustato šio įstatymo *paskirtį* ir *taikymo* apimtį. Projekte dėstomas 1 straipsnio 2 dalies papildymas įtvirtintu draudimu „riboti tiekti rinkai gaminius arba teikti paslaugas, kurie atitinka šio įstatymo 3 priede nurodyto ES teisės akto reikalavimus“. Manytina, kad šio *draudimo įtvirtinimas nepatenka į 1 straipsnio apimtį*, todėl turėtų būti dėstomas kitame Įstatymo straipsnyje.

2. Vadovaujantis Nuorodų į Europos Sąjungos teisės aktus teikimo teisės aktuose reikalavimų aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2020 m. kovo 6 d. įsakymu Nr. 1R-72 „Dėl Nuorodų į Europos Sąjungos teisės aktus teikimo teisės aktuose reikalavimų aprašo patvirtinimo“, 13 punktu, įstatymo tekste (įskaitant ir sąvokų apibrėžtis), išskyrus įstatymo priedą, *nurodomi sutrumpinti įgyvendinamų ES teisės aktų pavadinimai*. Prašome patikslinti Projekto 1 straipsnyje pateiktą nuorodą į ES teisės aktą pateikiant sutrumpintą jo pavadinimą.

3. Projektu siūloma pildyti 18 straipsnį 4 dalimi, nurodant, kad „Rinkos priežiūros institucijos reikalavimai dėl techninių dokumentų neturi tapti neproporcinga našta labai mažoms, mažoms ir vidutinėms įmonėms“. Visų pirma, pažymėtina, kad vartojama nekonkreči sąvoka „reikalavimai dėl techninių dokumentų“, kuri kelia neaiškumų dėl jos turinio ir apimties, kas bus laikoma reikalavimais dėl techninių dokumentų, taip pat kokie reikalavimų būtų laikomi proporcingais, o kokie – neproporcingais. Manytina, kad nuostata turėtų būti konkretizuojama. Antra, pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 30 straipsnio 1

dalies 1 punkte įtvirtintas *minimalios ir proporcingos ūkio subjektų veiklos priežiūros naštos* principas, kuriuo turi vadovautis ūkio subjektų veiklos priežiūrą atliekantys subjektai. Atsižvelgiant į tai, siūlytina įsivertinti, ar 18 straipsnio 4 dalies papildymas nebūtų perteklinis. Trečia, jei poreikis įtvirtinti šią nuostatą išliktų siūlytina įvertinti galimybę ją dėstyti Įstatymo 14 straipsnyje.

4. Projekto aiškinamajame rašte *nėra pagrįstas* Projektu siūlomas 22 straipsnio papildymas 2 dalimi („Šio įstatymo 22-26 straipsniai netaikomi pirkimo procedūroms, atliekamoms pagal Viešųjų pirkimų įstatymo ar Pirkimų, atliekamų vandentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų, įstatymo nuostatas“). Įstatymo 22 straipsnyje nustatyta, kad „Ekonominės veiklos vykdytojai, pažeidę šio įstatymo reikalavimus, atsako šio įstatymo nustatyta tvarka“. Tai savaime suponuoja, kad procedūroms, atliekamoms pagal kitus įstatymus, bus taikoma kituose įstatymuose nustatyta atsakomybė.

5. Projekto 8 straipsniu siūloma pakeisti Įstatymo 26 straipsnio 3 dalį ir nustatyti, kad rinkos priežiūros institucijos sprendimas dėl rinkos ribojimo priemonės taikymo galėtų būti priimamas nepriklausomai nuo to, ar yra patvirtintas sprendimas dėl šio įstatymo pažeidimo. Pritariant tokiam siūlymui, atkreipiame dėmesį, kad remiantis Direktyvos (ES) 2019/882 20 straipsnio 1 dalimi valstybės narės įpareigosios užtikrinti, kad valstybės rinkos priežiūros institucijos pirmiausia atliktų įvertinimą, susijusį su atitinkamu gaminiu ir apimančią visus šios direktyvos reikalavimus. Taigi, pastebėtina būtinybė keisti ir Įstatymo 19 straipsnio 1 ir 2 dalių nuostatas ir 20 straipsnio 2 dalies nuostatas, kurios rinkos priežiūros institucijos sprendimą dėl visų reikiamų taisomųjų priemonių, o jų nevykdant ir neužtikrinat atitikties reikalavimų ir ribojamųjų priemonių taikymo susieja su įstatymo pažeidimo nagrinėjimo procedūra. Atsižvelgiant į tai, siūlytina keisti ir įstatymo 19 straipsnio 1 ir 2 dalis, 20 straipsnio 2 dalį, jas išdėstant taip:

Pakeisti 19 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Jeigu rinkos priežiūros institucija turi pagrįstą pagrindą manyti, kad gaminys neatitinka taikytinų prieinamumo reikalavimų, ji atlieka ~~šio įstatymo pažeidimų nagrinėjimo procedūrą, susijusią įvertinimą, susijusį su~~ šiuo gaminiu ir ~~apimančią~~ **apimančią** visus gaminiui taikytinus prieinamumo reikalavimus. Atliekant ~~šio įstatymo pažeidimų nagrinėjimo procedūrą~~ **vertinimą**, ekonominės veiklos vykdytojai visapusiškai bendradarbiauja su rinkos priežiūros institucija.“

Pakeisti 19 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Jeigu atlikusi šio straipsnio 1 dalyje nurodytą ~~šio įstatymo pažeidimų nagrinėjimo procedūrą~~ **vertinimą** rinkos priežiūros institucija nustato, kad gaminys neatitinka taikytinų prieinamumo reikalavimų, ji nedelsdama pareikalauja, kad, siekiant užtikrinti gaminio atitiktį tiems reikalavimams, atitinkamas ekonominės veiklos vykdytojas imtųsi visų reikiamų taisomųjų veiksmų per jos nustatytą pagrįstą neatitikties pobūdį atitinkantį laikotarpį, kuris negali būti trumpesnis kaip 3 darbo dienos.“

Pakeisti 20 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Rinkos priežiūros institucija, atlikusi ~~šio įstatymo pažeidimų nagrinėjimo procedūrą priežiūros institucija, vertinimą, susijusį su paslauga ir apimančią visus paslaugai taikytinus prieinamumo reikalavimus~~ ir nustačiusi, kad paslaugų teikėjas nesilaiko taikytinų paslaugų prieinamumo reikalavimų, nurodo ekonominės veiklos vykdytojui per jos nustatytą

pagrįstą, neatitiktis pobūdį atitinkantį laikotarpį, kuris negali būti trumpesnis kaip 3 darbo dienos, imtis veiksmų, siekiant užtikrinti paslaugos atitiktį tiems reikalavimams. Ekonominės veiklos vykdytojai neįvykdžius ir neužtikrinus atitikties reikalavimų per nustatytą laikotarpį, rinkos priežiūros institucija jam nurodo nebeteikti paslaugos.“

6. Projekto 8 straipsnio 2 dalimi siūloma papildyti Įstatymo 26 straipsnio 9 dalį nauju punktu ir nustatyti, kad, išnagrinėjusi pažeidimą, rinkos priežiūros institucija gali priimti sprendimą skirti šiame įstatyme nustatytą baudą ar įspėjimą ir dėl gaminio tiekimo rinkai draudimo ar ribojimo. Pastebėtina, kad galiojanti Įstatymo 26 straipsnio 9 dalies redakcija, kaip vieną iš galimų sprendimų numato sprendimą dėl gaminio tiekimo rinkai draudimo arba ribojimo. Remiantis šia Įstatymo nuostata nėra teisinės galimybės dėl to paties pažeidimo taikyti abiejų poveikio priemonių – tiek rinkos ribojimo priemonių, tiek ir ekonominės sankcijos – baudos, taigi taikant Įstatymo nuostatas gali būti nesilaikoma Direktyvos (ES) 2019/882 30 straipsnio 2 dalies. Atsižvelgiant į tai, siūlytume atsisakyti Įstatymo 26 straipsnio 9 dalie papildymo nauju 4 punktu, bet atitinkamai pakeisti šios dalies 3 punktą ir jį išdėstyti taip:

„3) sprendimą **skirti šiame įstatyme nustatytą baudą ar įspėjimą ir sprendimą** dėl gaminio tiekimo rinkai draudimo arba ribojimo;“

7. Pastebėtina, kad Įstatymo 2 straipsnio 5 dalis, 7 straipsnio 2 dalis ir kitos nuostatos, susijusios su skubiosios pagalbos tarnybų ryšio numerio 112 naudojimu, *jau yra įsigaliojusios* ir turi būti taikomos (nes jų įsigaliojimas Įstatymo 30 straipsnyje nėra atidėtas). Atsižvelgiant į tai, pažymėtina, kad *negali būti atidedamas jau įsigaliojusių ir taikomų nuostatų įsigaliojimas*.

8. Konstitucinis Teismas savo 2013 m. vasario 15 d. nutarime nurodė „<...> iš konstitucinio teisinės valstybės principo kylančių teisėtų lūkesčių apsaugos, teisinio tikrumo ir teisinio saugumo principų paskirtis – užtikrinti asmens pasitikėjimą valstybe ir teise; šie principai suponuoja valstybės pareigą užtikrinti teisinio reguliavimo tikrumą ir stabilumą; asmenys turi teisę pagrįstai tikėtis, kad jų pagal galiojančius teisės aktus įgytos teisės nustatytą laiką bus išlaikytos ir įgyvendinamos. Atsižvelgiant į visa tai, teisinio reguliavimo pakeitimai turėtų būti daromi taip, kad asmenims, kurių teisinei padėčiai jie turi įtakos, būtų *užtikrinta reali galimybė prisitaikyti prie naujos teisinės situacijos*. Todėl, siekiant sudaryti sąlygas asmenims ne tik susipažinti su nauju teisiniu reguliavimu anksčiau, nei jis pradės galioti, bet ir tinkamai pasirengti numatomiems pakeitimams, gali būti būtina nustatyti vėlesnę jo įsigaliojimo datą (taikymo pradžią). <...> įstatymų leidėjas privalo numatyti pakankamą *vacatio legis*, t. y. laikotarpį nuo įstatymo oficialaus paskelbimo iki jo įsigaliojimo (taikymo pradžios), per kurį suinteresuoti asmenys galėtų pasirengti įgyvendinti iš jo kylančius reikalavimus“. Taip pat pažymėtina, kad vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 7 punkte įtvirtintu teisėkūros *sistemiškumo* principu turi būti užtikrinama, kad įstatymo įgyvendinamieji teisės aktai būtų rengiami ir priimami taip, kad įsigaliojant kartu su įstatymu ar atskiromis jo nuostatomis, kurias šie teisės aktai įgyvendina.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, siūlytina įvertinti subjektų pasirengimo/prisitaikymo prie Projektu siūlomo teisinio reguliavimo poreikį ir *atidėti Projekto įsigaliojimo datą* bei atitinkamai patikslinti įgyvendinamųjų teisės aktų priėmimo pareigos terminą institucijoms.

9. Siūlytume projektą papildyti Įstatymo 14 straipsnio 2 dalies ir 18 straipsnio 2 dalies 1 punkto pakeitimu nustatant, kad neproporcingos naštos vertinimas atliekamas Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka, kuri apimtų tiek ekonominės veiklos vykdytojo atliekamą neproporcingos naštos vertinimo atlikimą, tiek atlikto neproporcingos naštos vertinimo įvertinimą, kurį privalėtų atlikti rinkos priežiūros institucijos.

Kaip jau buvo nurodyta anksčiau teiktuose siūlymuose dėl Įstatymo pakeitimo, Įstatymo 14 straipsnio 1 dalis nustato, kad prieinamumo reikalavimai taikomi tik tokia apimtimi, kad dėl šių reikalavimų laikymosi: 1) nereikėtų daryti esminio gaminio ar paslaugos pagrindinio pobūdžio pakeitimo, ir 2) nebūtų sukurta neproporcinga našta atitinkamiems ekonominės veiklos vykdytojams. Įstatymo 14 straipsnio 2 dalis nustato, kad ekonominės veiklos vykdytojai, atsižvelgdami į šio įstatymo 2 priede įtvirtintus kriterijus, atlieka vertinimą, ar dėl taikytinų prieinamumo reikalavimų būtų padaryti esminiai gaminio ar paslaugos pagrindinio pobūdžio keitimai, ir, remiantis šio įstatymo 2 priede įtvirtintais kriterijais, būtų nustatyta, kad organizacinio ar finansinio pobūdžio našta būtų didesnė, atsižvelgiant į tikėtiną gauti naudą ir sukeltą neproporcingą našą ekonominės veiklos vykdytojui (toliau – neproporcingos naštos vertinimas). Įstatymas nustato, kad rinkos priežiūros institucija patikrina, ar ekonominės veiklos vykdytojas atliko neproporcingos naštos vertinimą, ir įvertina šį vertinimą (Įstatymo 18 straipsnio 2 dalies 1 punktas). Neproporcinga našta ir jos vertinimas reikšmingas tinkamam Direktyvos (ES) 2019/882 perkėlimui ir jos reikalavimų įgyvendinimui. Todėl svarbu, kad Įstatymas nustatytų tvarką ar pavestų tai padaryti žemesnės galios teisės aktais ir būtų nustatyta aiški procedūra, kaip turi būti atliekamas neproporcingos naštos vertinimas, kokius dokumentus ekonominės veiklos vykdytojas kartu su vertinimu turi pateikti rinkos priežiūros institucijai, kuri turi įvertinti atliktą neproporcingos naštos įvertinimą (Įstatymo 18 straipsnio 2 dalies 1 punktas), kaip rinkos priežiūros institucija turi patikrinti, ar šis vertinimas atliktas, ir įvertinti jį, kaip to reikalauja minėta Įstatymo nuostata. Svarbu, kad būtų nustatyta tvarka tokiam rinkos priežiūros institucijos veikimui, nes tinkamai atliktas neproporcingos naštos vertinimas suteikia išimtį iš prieinamumo reikalavimų taikymo ekonominės veiklos vykdytojui (Įstatymo 14 straipsnio 1 dalis ir 18 straipsnio 2 dalis). Pažymėtina ir tai, kad pirminiame derinti teiktame Įstatymo projekte buvo nurodyta, kad Vyriausybė arba jos įgaliota institucija nustato neproporcingos naštos ekonominės veiklos vykdytojams vertinimo tvarką. Kartu teikiamuose dokumentuose – atitikties lentelėje taip pat buvo nurodyta, kad Direktyvos (ES) 2019/882 14 straipsnis perkeliamas projekto 14 straipsniu. Taip pat ir įstatymo projekto aiškinamajame rašte buvo nurodyti įgyvendinti Įstatymą ir perkelti Prieinamumo direktyvą pilna apimtimi reikalingi įgyvendinamieji teisės aktai, taip pat ir neproporcingos naštos ekonominės veiklos vykdytojams vertinimo tvarka, kurią pagal aiškinamąjį raštą turėjo parengti Ekonomikos ir inovacijų ministerija.

10. Valstybinei vartotojų teisių apsaugos tarnybai naujos funkcijos suteikimas reikalautų naujų kompetencijų ir žinių, darbuotojų krūvio perskirstymo ir naujų darbuotojų šioje srityje. Nors aiškinamajame rašte nurodyta, kad siūlymas grindžiamas Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos turima praktine patirtimi, esama infrastruktūra ir kompetencijos tęstinumu, bet nors rinkos priežiūra Tarnybai yra būdinga funkcija, tačiau tai būtų nauja patikrinimų sritis, kuri sudarytų

nemažą prekių, kuriems taikomas prieinamumo standartas, dalį. Atsižvelgiant į tai, naujai funkcijai vykdyti būtų reikalingas visas etatas. Todėl projekto aiškinamame rašte nurodytas papildomas lėšų poreikis turėtų būti patikslinamas ir vietoje 16,5 tūkst. nurodyta 33 tūkst. suma.

Teisingumo viceministras

Andrius Dubinas